

ZLATNA ŽUTICA VINOVE LOZE

(karantenska bolest)

Zlatna žutica vinove loze je karantenska bolest čiju nazočnost u vinogradima treba iskorijeniti te spriječiti njeno daljnje širenje u Hrvatskoj.

Epidemijsko širenje zlatne žutice u vinogradu uzrokuje za sada jedini poznati prirodni vektor ove bolesti, američki cvrčak (*S. titanus*) (slika 1.). Taj kukac hrani se sišući sokove iz floema vinove loze, pri čemu usvaja fitoplazmu koju unosi u svoj organizam i prenosi je hranjenjem na zdrave trsove.

Slika 1. Odrasli oblik američkog cvrčka (*S. titanus*)

Ovu opasnu bolest vinove loze nije moguće suzbiti izravnim mjerama zaštite u vinogradima u kojima je nazočna, već je sprječavanje njenog daljnjeg širenja i iskorjenjivanje moguće krčenjem i uništenjem izvora zaraze, zaraženih trsova, pa čak i čitavih vinograda koji pokazuju simptome fitoplazmi te obveznim suzbijanjem vektora-američkog cvrčka (*S. titanus*).

Navedene mjere potrebno je provoditi u određenim područjima (demarkiranim područjima) koja obuhvaćaju žarište zaraze u polumjeru od 1 km oko mjesta (zaraženog trsa) na kojem je određena nazočnost zlatne žutice i sigurnosno područje oko žarišta zaraze u polumjeru od 5 km računajući od ruba žarišta. Demarkirana područja proglašava ministar nakon što se laboratorijskom analizom potvrdi zaraženost vinove loze zlatnom žuticom u vinogradu. Vinogradari mogu vidjeti sva trenutno demarkirana područja za zlatnu žuticu u „Odluci o određivanju

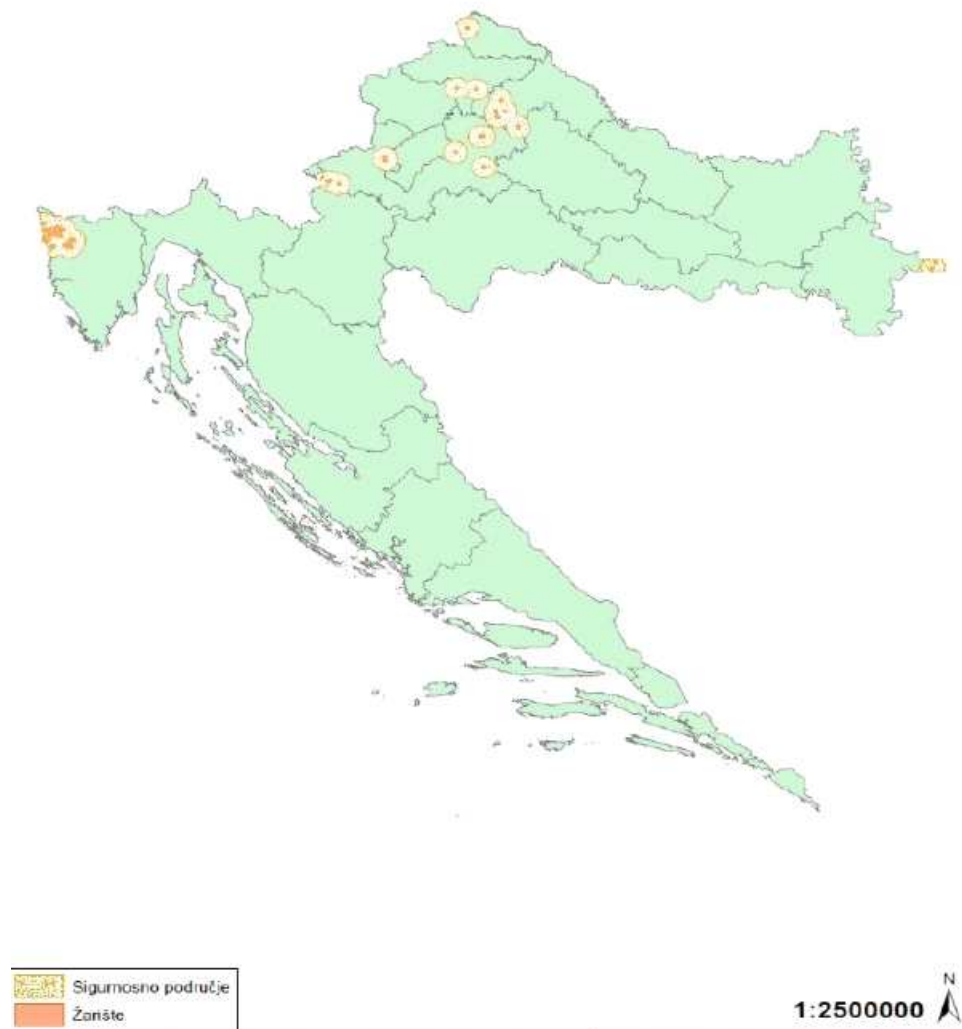
demarkiranih područja u kojima se provode mjere sprečavanja širenja i suzbijanja štetnog organizma Grapevine flavescence dorée MLO“ ([„Narodne novine“ br. 20/16](#)). U prilogu Odluke nalaze se karte demarkiranih područja za zlatnu žuticu u Hrvatskoj po županijama.

Do ove godine zlatna žutica je nađena u vinogradima u Istarskoj, Karlovačkoj, Zagrebačkoj, Koprivničko-križevačkoj, Varaždinskoj, Krapinsko-zagorskoj, Međimurskoj i Vukovarsko-srijemskoj županiji te su sukladno tome određena i proglašena demarkirana područja. Vinogradari trebaju provjeriti nalaze li se njihovi vinogradi u žarištu zaraze ili u sigurnosnom području i prema tome moraju obvezno provoditi mjere navedene u točki VII. i točki VIII. „Naredbe o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze, koju uzrokuje štetni organizam Grapevine flavescence dorée MLO“ ([„Narodne novine“ br. 7/13](#)).

Popis katastarskih čestica koje čine žarište zaraze, te popis katastarskih čestica koje čine sigurnosno područje u demarkiranim područjima objavljen je na web-stranici Ministarstva poljoprivrede (Ministarstvo poljoprivrede/Zakonska regulativa/Biljno zdravlje/Popis katastarskih čestica u demarkiranim područjima za štetni organizam Grapevine flavescence dorée MLO).

Grapevine flavescence dorée MLO

Demarkirana područja u Republici Hrvatskoj

Karta 1. Demarkirana područja zlatnom žuticom u Hrvatskoj (izvor: „Odluka o određivanju demarkiranih područja u kojima se provode mjere sprečavanja širenja i suzbijanja štetnog organizma Grapevine flavescence dorée MLO“, „Narodne novine“ br. 20/16)

Fitosanitarne mjere koje se poduzimaju nakon nalaza zlatne žutice imaju za cilj iskorjenjivanje (eradikaciju) bolesti, odnosno sprječavanje ili ograničavanje njenog

širenja. Kako bi se to postiglo, nužno je pravodobno otkriti nova žarišta ove bolesti. Simptomi zlatne žutice i drugih fitoplazmoza („žutica“) vinove loze postaju vidljivi od kraja lipnja i uočavaju se do kraja vegetacije.

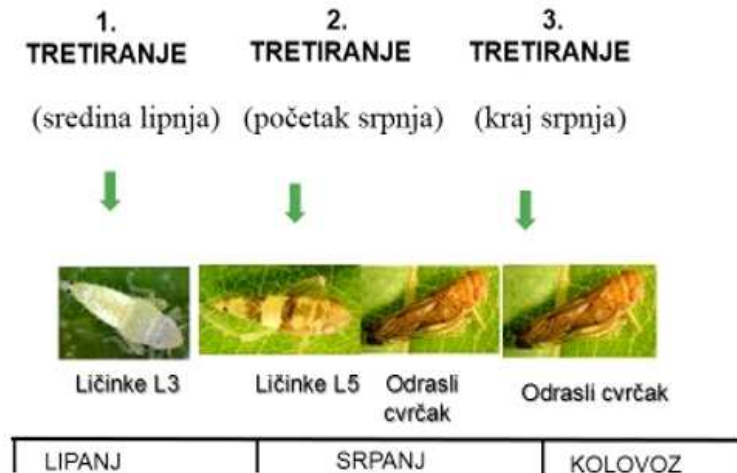
Vinogradari Hrvatske obavještavaju se da prate pojavu simptoma koji bi upućivali na eventualnu pojavu zlatne žutice te da o tome bez odgode obavijeste nadležnog fitosanitarnog inspektora ili Zavod za zaštitu bilja.

Obvezne mjere suzbijanja i sprječavanja širenja zlatne žutice propisane su „Naredbom o poduzimanju mjera za sprječavanje širenja i suzbijanje zlatne žutice vinove loze, koju prouzrokuje štetni organizam *Grapevine flavescence dorée* MLO“ („Narodne novine“ br. 7/13). Prema spomenutoj naredbi, **svi posjednici vinove loze u demarkiranim područjima obvezni su pratiti prisutnost američkog cvrčka postavljanjem žutih ljepljivih ploča, dok su u žarištu zaraze svi posjednici vinove loze obvezni suzbijati američkog cvrčka.** U sigurnosnom području, **suzbijanje američkog cvrčka obvezno je u vinogradima i rasadnicima u kojima je određena njegova nazočnost.** U nezaraženom području, koje još uvijek obuhvaća većinu vinogorja Hrvatske, **suzbijanje američkog cvrčka obvezno je u rasadnicima vinove loze ako je utvrđena njegova nazočnost.**

Program suzbijanja američkog cvrčka

Program suzbijanja američkog cvrčka u rasadnicima vinove loze obuhvaća sva četiri tretiranja.

Suzbijanje američkog cvrčka - vektora zlatne žutice

Slika 2. Shematski prikaz suzbijanja američkog cvrčka (*S. titanus*)

IZBOR PRIPRAVAKA

Preparati koji su trenutno registrirani u RH za suzbijanje američkog cvrčka su: Actara 25WG, Dali, Decis 2,5EC, Sumialfa FL, Nurelle D, Chromorel D, Cythrin max, Reldan 22.

Američki cvrčak razvija jednu generaciju godišnje, a prezimi u stadiju jaja. Ženke odlažu jaja pod koru dvogodišnjeg drva ili u zrele jednogodišnju rozgvu. Neka su istraživanja potvrdila da je moguće krajem zime suzbijati prezimljujuća jaja američkog cvrčka. Pri tome su dobru djelotvornost pokazala sredstva na bazi mineralnog ulja u kombinaciji sa jednim od insekticida: **Chromorel-D EC ili Nurelle-D EC ili Reldan 22 EC**.

Za prvo tretiranje (Ožujak, Travanj) savjetujemo, u nasadima gdje se pojavljuju simptomi za koje se sumnja da potječu od fitoplazmatske žutice, primjeniti u fazi vunastog pupa **Crveno ulje EC ili Modro ulje (1-2%)** u kombinaciji sa jednim od organo-fosfornih insekticida (npr. dopuštenje u vinovoj lozi imaju preparati **Nurelle-D (0,4 l/ha)** ili **Chromorel-D (0,4 l/ha)** ili **Reldan 22 EC (1,5 l/ha)**. *prvo tretiranje nije*

na shematskom prikazu (slika br.2), pa se redosljed tretiranja mijenja

Drugo tretiranje (Lipanj) američkog cvrčka provodi se **krajem cvatnje-** tada se može koristiti pripravak **Actara 25 WG (0.02%), Dali, Decis 2,5 EC (0,04%) ili Sumialfa FL (0,03%)**. Pripravke koristiti u večernjim satima, kada pčele ne lete i obavezno mora biti pokošen cvjetni porast u vinogradu prije tretiranja insekticidom, zbog izuzetno štetnog utjecaja pojedinih insekticida na pčele (osobito Actara 25 WG).

Treće tretiranje (Srpanj) provodi se za dva-tri tjedna nakon drugog i budući da se poklapa sa trenutkom suzbijanja grozdovih moljaca, može se primijeniti jedan od pripravaka koji su registrirani za suzbijanje grozdovih moljaca, a koji djeluju i na američkog cvrčka (npr. **Avaunt EC 0,25 l/ha tj. 0,025%**).

Četvrto tretiranje (Kolovoz) ukoliko ulov na žute ljepljive ploče pokaže da postoji za to potreba, još jedno tretiranje provodi se krajem srpnja ili početkom kolovoza.

Cilj je primjeniti drugi insekticid za svako tretiranje kako bi se usporila pojava rezistentnosti, tim više što imamo na raspolaganju relativno mali izbor pripravaka za suzbijanje američkog cvrčka.

Akcija suzbijanja karantenske bolesti Zlatna žutica vinove loze trajati će narednih 2-3 godine.